

Analiza PeliPartners: 3 evoluții legislative cheie din 2022 care au reconfigurat responsabilitățile companiilor în materie de concurență

Companiile din România s-au confruntat în anul 2022 cu o serie de modificari legislative, care au reconfigurat responsabilitățile acestora în materie de concurență, arata o analiza a casei de avocatura PeliPartners.

„Modificarile sunt menite sa raspunda unor disfuncționalități din anumite segmente din piața, respectiv necesității de a interveni și preveni potențiale riscuri de securitate sau ordine publica derivate din zona de investiții”, a explicat **Oana Bucșa**, *Senior Associate PeliPartners*.

Responsabilități suplimentare pentru operatorii economici activi pe lanțul agricol și alimentar

Un prim demers a constat în transpunerea la nivel național a Directivei (UE) 2019/633 privind practicile comerciale neloiale dintre întreprinderi în cadrul lanțului de aprovizionare agricol și alimentar, prin intermediul Legii nr. 81/2022.

„Necesitatea adoptarii acestei reglementari are la baza riscul comercial crescut în cazul produselor agricole și alimentare, datorita caracterului perisabil sau sezonier al unora dintre produse. Un alt aspect avut în vedere a fost aptitudinea situațiilor de dependență economica de a conduce în practica la impunerea de catre operatorii economici cu o putere financiara superioara a unor practici comerciale neloiale asupra operatorilor mai mici”, a explicat **Catalina Burca-Andonie**, *Associate PeliPartners*.

Pe acest fond, soluția legislativa aleasa a fost de a interzice, în relațiile comerciale caracterizate printr-o putere de negociere inferioara a furnizorilor, un set de practici care risca sa impuna un transfer nejustificat și disproporționat al riscului economic asupra acestora sau sa duca la o inegalitate semnificativa în ceea ce privește drepturile și obligațiile părților.

Atât la nivel european, cât și la nivel național, s-a considerat ca cifra de afaceri anuala permite o aproximare adecvata a puterii relative de negociere, astfel ca au fost definite intervale specifice de cifra de afaceri în care operatorii economici trebuie sa se încadreze pentru ca legea sa fie aplicabila.

Printre practicile comerciale calificate drept neloiale enumeram:

- returnarea catre furnizor a produselor agricole și/ sau alimentare nevândute;

- impunerea catre furnizor a unei plăți pentru listarea sau expunerea spre vânzare a produselor sale agricole și alimentare;
- delistarea, amenințarea cu delistarea sau retragerea de la expunere a unuia sau mai multor produse agricole și/ sau alimentare, în scopul de a pune presiune sau exercita represalii comerciale împotriva furnizorului, pentru acceptarea unor clauze contractuale defavorabile acestuia;
- modificarea unilaterală a clauzelor unui contract comercial cu privire la frecvența, metoda, locul, calendarul sau volumul furnizării sau livrării produselor agricole și alimentare, standardele de calitate, condițiile de plată, prețurile sau în ceea ce privește furnizarea de servicii.

Autoritatea competentă să cerceteze și să sancționeze încălcări ale Legii nr. 81/2022 este Consiliul Concurenței, care poate aplica amenzi între 250.000 lei și 500.000 lei, respectiv 500.000 lei și 600.000 lei, după caz, atât pentru săvârșirea de practici comerciale neloiale, cât și pentru furnizarea de informații inexacte, incomplete sau care induc în eroare autoritatea, nefurnizarea informațiilor și documentelor solicitate, refuzul nejustificat de a se supune unei inspecții sau nerespectarea măsurilor impuse de autoritate.

Legea prevede o sancțiune, de 1% din cifra de afaceri totală realizată în anul financiar anterior, în cazul săvârșirii în mod repetat de practici comerciale neloiale.

Modificări aduse cadrului legislativ general privind concurența neloială. Definierea practicii de exploatare a poziției superioare de negociere

Anul 2022 a adus și o serie de modificări ale Legii nr. 11/1991 privind combaterea concurenței neloiale, cu scopul de clarificare și completare atât a regulilor de procedură aplicate de Consiliul Concurenței în investigarea de practici neloiale, cât și în ceea ce privește contravențiile.

Printre acestea se numără definiția expresă în lege a practicii de exploatare a poziției superioare de negociere ca faptă de concurență neloială.

„Conform noii reglementări, poziția superioară de negociere este calificată ca o situație determinată de caracteristici ale pieței, în măsura să favorizeze apariția unor dezechilibrări semnificative generate de factori precum structura specifică a lanțului de producție sau de distribuție, vulnerabilitatea față de factori externi, perisabilitatea sau sezonalitatea și de relația specifică dintre societatea vizată și alte întreprinderi active pe piețe diferite”, a explicat Catalina Burca-Andonie.

Exploatarea poziției superioare de negociere poate lua forme precum:

- refuzul nejustificat de a furniza sau de a cumpăra bunuri sau servicii;
- nerespectarea clauzelor contractuale privind plata, furnizarea sau achiziția;
- impunerea unor condiții nejustificat de oneroase sau discriminatorii față de obiectul contractului; sau
- modificarea ori încetarea nejustificată a relațiilor comerciale cu întreprinderea parteneră.

Calificarea nu se aplică societăților care dețin o poziție dominantă pe piață (prezumată ca regula de la o cota de piață mai mare de 40%), dat fiind că exploatarea poziției superioare de negociere într-un astfel de context intră sub incidența prevederilor Legii concurenței nr. 21/1996, ca potențială faptă anticongruentă.

Pentru sancționarea ca faptă de concurență neloială, legea impune verificarea de condiții specifice, precum riscul ca practica vizată să producă un prejudiciu semnificativ unei întreprinderi față de care operatorul economic s-a aflat sau este într-o relație comercială, respectiv să afecteze concurența pe piață. Sancțiunile aplicabile sunt cele din cadrul general prevăzut în Legea nr. 11/1991.

Stabilirea cadrului de examinare a investițiilor straine directe

O a treia evoluție cheie vizează adoptarea Ordonanței de Urgență nr. 46/2022 privind măsurile de punere în aplicare a Regulamentului (UE) 2019/452 de stabilire a unui cadru pentru examinarea investițiilor straine directe în Uniune.

Noul cadru legislativ impune obligativitatea examinării și avizării investițiilor straine directe și investițiilor noi care au ca obiect unul sau mai multe dintre domeniile de activitate strategice, precum securitatea energetică, a transporturilor, a infrastructurii critice, sistemelor informatice și a celor de comunicații, a caror valoare depășește 2 milioane de euro. Prin excepție, pot fi supuse examinării și avizării și investițiile straine directe inferioare acestui prag, dacă pot avea impact asupra securității sau ordinii publice sau prezintă riscuri la adresa acestora.

Investițiile straine directe sunt:

- investițiile de orice natură efectuate de un investitor strain cu scopul de a stabili sau menține legături durabile și directe cu întreprinderea vizată sau o unitate organizatorică separată a unei întreprinderi, carora le sunt puse la dispoziție aceste fonduri sau urmează să le fie puse la dispoziție pentru desfașurarea unei activități economice în România, și care îi permit investitorului strain să exercite un control asupra administrării întreprinderii;
- o schimbare în structura de proprietate a unui investitor strain persoană juridică, care face posibilă exercitarea controlului direct sau indirect de către o persoană fizică care nu este cetățean UE sau o persoană juridică care nu are sediul în UE sau o entitate fără personalitate juridică organizată în temeiul unei legi a unui stat nemembru UE.

Sub incidența reglementării intra și investițiile noi, însemnând investiții inițiale în active corporale și necorporale aflate în același perimetru, legate de demararea activității unei întreprinderi noi, extinderea capacității unei întreprinderi existente, diversificarea producției unei întreprinderi prin produse care nu au fost fabricate anterior sau o schimbare fundamentală a procesului general de producție al unei întreprinderi existente.

Calitatea de investitori straini o pot avea:

- persoanele fizice care nu sunt cetățeni UE;
- persoanele juridice care nu au sediul social în UE;
- persoanele juridice care au sediul social în UE, controlate de persoane fizice care nu au cetățenia UE, de persoane juridice care nu au sediul social în UE sau de alte entități fără personalitate juridică organizate în temeiul legilor unui stat nemembru UE;
- administratorul fiduciar al unei entități fără personalitate juridică sau o persoană aflată într-o poziție similară, dacă aceasta nu este cetățean UE, în cazul unei persoane fizice, sau dacă aceasta nu are sediul social în UE, în cazul unei persoane juridice, respectiv dacă a fost constituită ca entitate fără personalitate juridică în temeiul legilor unui stat nemembru UE.

Investițiile straine directe sunt examinate de Comisia pentru Examinarea Investițiilor Straine Directe, aflată în subordinea Guvernului. Aceasta poate aplica sancțiuni în valoare de până la 10% din cifra de afaceri totală mondială din anul anterior în cazul implementării intenționate sau din neglijența a unei investiții straine directe fără autorizare, furnizării intenționate într-o cerere de autorizare a investiției straine directe de informații inexacte, incomplete, sau care induc în eroare și nerespectării sau încălcării intenționate sau din neglijența a angajamentelor asumate prin hotărârea de autorizare condiționată.